

Pomáhejme těm, kdo trpí na dlouhodobé následky prodělání covidu-19

Praha 13. června 2021 – Iniciativa Snih upozorňuje na riziko dlouhodobých následků po prodělání nemoci covid-19, na které se zdravotnictví v ČR bude muset připravit.

[Řada studií](#) ukazuje, že přetrvávající dlouhodobé příznaky po prodělání nemoci covid-19 (tzv. „long covid“) lze očekávat řádově u nízkých desítek procent nakažených, a to včetně těch s lehkým, či asymptomatickým průběhem [1]. Například [ve Velké Británii](#) je více než 370 000 osob, které long covidem trpí i rok po nákaze (jde tedy o nakažené zatím pouze z první vlny) [2]. [Analýzy britského statistického úřadu ONS](#) přitom ukazují, že přetrvávající komplikace skutečně vyplývají primárně z nákazy covidem a nejsou tedy např. následkem protiepidemických opatření, či jiných faktorů, které s onemocněním nesouvisí [3]. Ačkoli řada přetrvávajících příznaků odezní postupně sama, je důležité, aby se pacientům dostalo adekvátní péče v případech, že je léčba možná. Zároveň je třeba [zkoumat](#) možnosti diagnostiky a léčby pacientů, pro které efektivní terapie v současnosti neexistuje [4].

„Pocítujete-li přetrvávající obtíže po prodělání covidu-19, konzultujte je s ošetřujícím lékařem, který určí vhodnost dalších vyšetření a případné léčby ve specializované ambulanci. Mezi nejčastější dlouhodobé obtíže patří např. vyčerpání, poruchy soustředění, bolest hlavy, ztráta čichu či chuti, dýchací obtíže, kašel, deprese, úzkosti, či bolest svalů,“ říká doc. MUDr. Petr Svoboda.

Nedávno publikované studie bohužel ukazují, že long covid se nevyhýbá ani dětem. I když má covid-19 u dětí ve většině případů mírný či bezpříznakový průběh a nízké riziko hospitalizace či úmrtí, může často následně způsobovat další přetrvávající komplikace. Na toto téma jsme připravili infografiku a [článek](#) shrnující nejdůležitější publikované studie [5], které charakterizují prevalenci long covidu u dětí, nejčastější příznaky a uvádějí několik osobních příběhů. V [článku](#) jsou citovány i práce, které pozorují imunologické a neurologické změny u dětí s long covidem, a tedy ukazují, že nejde jen o následky sociální deprivace či subjektivní problémy.

„Následky covidu trvající déle než rok mají podle odhadů ONS jen ve Velké Británii tisíce dětí. A to jsou zatím jen děti, které covid-19 prodělaly během první vlny loni na jaře. Tyto počty budou tedy velmi pravděpodobně ještě narůstat a nevíme, jak ještě dlouho budou long covidem tyto děti trpět,“ říká dr. Markéta Tomková.

„Při rozhodování o očkování dětí a mladých lidí by se měla brát v potaz nejen ochrana před akutními riziky prodělání covidu-19, ale i další faktory, jako například ochrana před long covidem,“ říká doc. MUDr. Petr Svoboda.

Prevencí přetrvávajících obtíží u dětí je omezení komunitního šíření viru v populaci. Pro dětskou populaci je speciálně relevantní pokračování alespoň některých protiepidemických opatření ve školách (včetně např. kvalitní ventilace), což je podle [mezinárodní literatury](#) klíčem k tomu, aby otevřené školy byly co nejméně rizikovým prostředím [6].

Pro minimalizaci dopadů long covidu v populaci je klíčové předcházet v první řadě vlastní nákaze virem SARS-CoV-2. V současné situaci je tak třeba především zabránit rozšíření varianty delta (dříve tzv. „Indické“, B.1.617.2) na území ČR za pomoci cílených opatření a monitorování variant, viz naše [předchozí tisková zpráva](#) [7]. Varianta delta se šíří výrazně rychleji než předchozí varianty. Proto má potenciál způsobit poměrně velké množství nákaz a hospitalizací mezi lidmi, kteří nejsou chráněni očkováním či imunitou z předchozího prodělání nemoci. [Nejnovější data](#) ukazují, že varianta delta je spojena s vyšším rizikem hospitalizace [8]. Navíc jsou potřeba obě dávky vakcíny, jelikož jedna dávka vakcíny proti variantě delta [neposkytuje](#) dostatečnou ochranu [9]. Ve [Velké Británii](#), kde varianta delta způsobuje nový exponenciální růst případů, se nákaza nejvíce šíří mezi dětmi školního věku a mladšími neproočkovanými ročníky a nejvíce ohnisek se děje právě na školách [8]. Iniciativa Sníh považuje za nanejvýš důležité předejít vlně spojené s variantou delta jak kvůli případné vlně hospitalizací, tak i kvůli dlouhodobým následkům v podobě long covidu, tentokrát především u mladé populace.

Dlouhodobé následky covidu-19 u dětí

Nejméně každé 8. dítě má po covidu dlouhodobé komplikace

Long covid se vyskytuje i u dětí s mírným průběhem covidu a může trvat až několik měsíců. Děti s long covidem nejčastěji trápí uvedené komplikace:

únava, vyčerpání,
poruchy spánku

bolest hlavy

bolest svalů
a kloubů

bolest
břicha a křeče

vyrážka

problémy s pamětí
a soustředěním

závratě

bolest v krku

Jediná známá prevence long covidu je prevence covidu: omezení šíření viru v populaci, opatření ve školách, preventivní testování, očkování atd.

Zdrojové studie a doplňující komentář jsou v doprovodném článku na webových stránkách níže. Data k 25. 5. 2021.

Více na [isnih.cz/infografiky](https://www.isnih.cz/infografiky)

 Iniciativa Sníh

Více informací o long covidu najdete na stránkách Iniciativy Sníh:

- <https://www.iniciativa-snih.cz/dlouhodobé-následky-nemoci-covid-19/>
- <https://www.iniciativa-snih.cz/tyka-se-long-covid-i-deti/>

Upozornění: Tato tisková zpráva vychází z aktuálních vědeckých poznatků zveřejněných v relevantních vědeckých zdrojích, ovšem není vyloučeno, že v průběhu času se tyto poznatky vlivem nových dat a studií změní.

[1] <https://www.iniciativa-snih.cz/dlouhodobé-následky-nemoci-covid-19/>

[2]

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/conditionsanddiseases/bulletins/prevalenceofongoingsymptomsfollowingcoronaviruscovid19infectionintheuk/4june2021>

[3]

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/conditionsanddiseases/bulletins/prevalenceofongoingsymptomsfollowingcoronaviruscovid19infectionintheuk/1april2021>

[4] <https://www.nature.com/articles/s41592-021-01145-z>

[5] <https://www.iniciativa-snih.cz/tyka-se-long-covid-i-deti/>

[6] <https://www.iniciativa-snih.cz/vliv-prezencniho-vzdelavani-na-covid-19-v-domacnostech/>

[7] <https://www.iniciativa-snih.cz/8-tiskova-zprava-iniciativy-snih-k-hrozbe-v-podobě-nebezpečných-variant-viru/>

[8]

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/993198/Variants_of_Concern_VOC_Technical_Briefing.pdf

[9] <https://www.gov.uk/government/news/vaccines-highly-effective-against-b-1-617-2-variant-after-2-doses>

O Iniciativě Snih

Iniciativa Snih je apolitické sdružení odborníků z Česka a zahraničí. Hlavním cílem této platformy je společně hledat co nejlepší řešení v boji s pandemií a přinášet pravdivé a objektivní informace napříč širokého spektra vědních oborů, s úctou k životu a lidské důstojnosti. Iniciativa vychází z principů John Snow memoranda, které se opírá o konsensus vědeckých poznatků o onemocnění covid-19 a vyslovuje se pro strategii důsledného potlačování epidemie viru SARS-CoV-2.

www.iniciativa-snih.cz

S iniciativou spolupracují mimo jiné: Prof. RNDr. Zdeněk Hel, Ph.D., MUDr. Jaromír Šrámek, PhDr. David Černý, Ph.D., RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D., Prof. RNDr. Ivan Hirsch, CSc., prof. RNDr. Pavel Danihelka, CSc., doc. JUDr. Filip Křepelka, Ph.D., Daniel D. Novotný, Ph.D., Prof. RNDr. Václav Hořejší, CSc., Doc. MUDr. Petr Svoboda, CSc., FRCS(T), Prof. RNDr. Jaroslav Flegr, CSc., MUDr. Milan Kubek, Anna Helová, DrPH, MA, MBA, Prof. MUDr. Pavel Ševčík, CSc., Prof. RNDr. Dagmar Džúrová, CSc., RNDr. Ruth Tachezy, Mgr. Jakub Tomek, DPhil, Mgr. Markéta Tomková, DPhil, Ph.D., Prof. MUDr. Ladislav Machala, Ph.D., Ing. René Levínský, Ph.D., Prof. RNDr. Jan Konvalinka, CSc., Doc. MUDr. Marián Hajdúch, Ph.D., doc. RNDr. Jiří Hrdý, Ph.D., MUDr. Petr Smejkal, Jan Kulveit, Ph.D., Mgr. Zuzana Masopustová, Ph.D., Prof. MUDr. Julie Dobrovolná, Ph.D., kpt. MUDr. David Řezáč, a další odborníci a dobrovolníci.

Kontakt pro média

Jana Kulhánková (janakulhankova82@gmail.com, +420 608 563 563)

Daniel D. Novotný, Ph.D. (novotnyd@jcu.cz; + 420 608 606 411)

Zdeněk Hel, Ph.D. (zdenekhel@uabmc.edu)